

Näin vähäiseen vesitilaan hakemuksenkin mukaan **yli kolminkertaiset määrät entiseen sellutehtaaseen verrattuna** (ja isommat kuin Äänekosken jättitehtaasta ovat) natriumia, sulfaattia ym saasteita laskettaisiin - ja "vaikutukset ovat merkityksettömät" silti luvanhaltijan mukaan.

Vastineessaankin luvanhaltija pitäytyy väitteissään ja puhuu keskimääräisestä virtaamasta, läpivirtausjärvestä jne. Kuitenkin alivirtaama on vallitseva tilanne talvella useiden kuukausien ajan.

Sivu 6. Vastineessa sentään myönnetään se, että ***"jätevedettä voi kulkeutua Kalkonniemeen keväisin tulva-aikaan, jolloin vesi levittäytyy pohjapadon eteläpuolisen vesialueen lahtiin."***

Siis luvanhaltija vihdoinkin myöntää, että kevättulvan aikana virtaus on pääjärvestä lahtiin päin ja jätevesiä menee mukana lahtiin, mm. Kaisanlahteen - mutta vain mitättömiä määriä.

On huomattava, että kaikki talven aikana tehtaasta tullut jätevesi säilyy Kemijärven pieneen vesitilaan sinä aikana, kun Seitakorvan voimalaitoksella ei ole virtausta alaspäin eli luukut ovat kiinni.

Kevättulvan aikana 1. kaikki se säilynyt jätevesi ja 2. koko ajan prosessista tuleva jätevesi saastuttavat tulvaveden ja nousevat lahtiinkin – ja vasta luukkujen auettua osa jatkaa Perämerta kohti terveisinä suunnitellulta bulkkisellutehtaalta.

Sivu 5: Nyt luvanhaltija myös myöntää: ***"arvioiden mukaan jäte- ja jäähdytysvesistä kalastolle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ilmenee noin 1000 ha:n alueella, joka vastaa noin 4 % Kemijärven alueesta eli ei riitä muuttamaan koko Kemijärveä koskevia vesistölaatuoluokituksia tältä osin."***

Siis Kemijärven keskeinen (luvanhaltijan arvioima) 1000 hehtaarin alue on luvanhaltijan mielestä **"vähäinen ja paikallinen"**.

Luvanhaltija on ilmeisen tahallaan jättänyt kalastoasiat kuta kuinkin käsittelemättä. Ks. Kemijärven osakaskunnan ja Kemijärven kalastusalueen lausunto ELY-keskukselle 2/5/2017, ks. linkki: <https://www.naruskajarvi.fi/www/assets/Uploads/tiedotteet-052017/Kemijärven-kalastusalueen-lausunto-biojalostamon-yva-selostuksesta.pdf>

Ko. lausunnosta ote:

"8. Kalastovaikutukset

*Kemijoen vesienhoitosuunnitelma on hyväksytty vuosiksi 2016–2021. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa ja turvata vesien hyvä ekologinen tila. Lapin pintavesien ekologisen tilan tavoitteena on, että kaikkien vesien tila olisi hyvä tai erinomainen vuoteen 2015 mennessä. **Tavoitetta ei ole saavutettu.** Järjestelmä seuraa ja luokittelee vesiekologisin perustein. Ekologinen tutkimus tuottaa tietoa, jota tarvitaan ympäristön suojelussa ja sen taloudellisessa hyödyntämisessä.*

*Vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen arviointia on muutettava sellutehtaan aiheuttamien vesistö päästöjen muuttuessa kokonaistilannetta. Vesiensuojelun merkitys koko kalataloudelle on erittäin suuri. **Vaelluskalastrategiaan liittyen on käynnistetty lupaprosessi uusien kalateiden rakentamiseksi, mitkä mahdollistaisivat uhanalaisten vaelluskalojen nousun Ounasjoen ja Kemijoen laajoille lisääntymisalueille, aina Yli-Kemiä myöten. Vaelluskalastrategian tavoitteet on uhattuna hankkeen toteutuessa.***

Vesistövaikutusten kalastoa ja kalastusta koskevassa osassa Kemijärven ekologinen tila todetaan

erinomaiseksi pääasiassa särkikalojen pienentyneellä biomassaosuudella. Särki on laji, joka on hyötynyt vesistöjen rehevöitymisestä. Kemijärvellä sellutuotanto loppui vuonna 2008. Myös happea kuluttava orgaaninen kuormitus ja orgaanisten klooriyhdisteiden päästöt ovat vähentyneet. Särjen biomassaosuuden pieneneminen **indikoi vesistön tilaluokittelussa enemmän koko ekologisen tilan muutosta parempaan kuin yhden kalalajin vaikutusta ekologiaan.**

Kalastoa kuvaava osio perustuu eri vuosikymmeninä julkaistuihin selityksiin, jotka on tehty pääosin sellaisella aikajaksolla, jotka eivät kuvaa Kemijärven ekologista nykytilaa ja ovat pääosin vanhentuneita, lukuun ottamatta uusimpia saalistietoja. **Kemijärven tila on huomattavasti kohentunut siitä, mitä se oli pahimmillaan 1970- ja 1980-luvuilla.** Kuormitus on vähäistä eikä sen vaikutuksia Kemijärvessä ole todettavissa sellutuotannon loputtua. Myös yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoiden kuormitus on fosforin ja happea kuluttavan aineen osalta pientä samoin kuin typen osalta. **Nyt esitetyt taustatiedot kalatalouden tilan arvoimiseksi eivät riitä luotettavan vaikuttavuusarvion tekemiseen.** Kemijärven ekologisen tilan myönteinen muutos on jätetty **arvioinnissa huomioimatta**, mikä tarkoittaa sitä, että lupaprosessista tulee vaikea. Kemijärven biojalostamon vaikutuksesta järven tila tulee huononemaan purkupuutken alapuolella vaikka laitoksen jätevedet puhdistettaisiin. Myös vesistön rehevöitymiskehityksen minimiravinteen, fosforin pitoisuus nousee yhdessä lämpökuormituksen kanssa. Natriumpitoisuudet tulevat nousemaan pohjanläheisessä vesikerroksessa, mikä on havaittu viime vuosina mm. Äänekoskella. Tällä on erittäin haitallinen vaikutus mm. muikun ja kuhan mädin kehittymisessä poikasvaiheeseen.

Lämpökuorma on uusi kuormitustekijä. Lämpökuorma kasvattaa kemiallisia ja jossain tapauksessa biologisia reaktionopeuksia. **Jo yhden asteen lämpötilan muutos aiheuttaa 10-kertaisen reaktiovaikutuksen.** Lämpökuorman nousu vaikuttaa päiväasteiden nousuna, mikä mm. nopeuttaen kuhan poikasten kuoriutumista väärään aikaan jolloin ravintoa ei ole tarjolla ja **kalanpoikaset kuolevat.** Myös järvitäinen elinkierto häiriintyy vaelluskäyttäytymisen muuttuessa, sekä esimerkiksi mateen mädin selviytymistä syvänteissä.

Miksi näitä asioita ei ole selvitetty tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa?

Tehtaan jäähdytysvesien aiheuttama lämpökuormitus nostaa kesällä vesien lämpötilaa ja kohonnut lämpötila sekä lämpötilojen huippuarvot rasittavat kaloja ja rajoittavat niiden viihtymistä tehtaan alapuolisessa vesistössä. Lämpötilan nousu vesistöissä lisää haitallisten haihtuvien ja puolihaihtuvien yhdisteiden vapautumista vedestä ilmakehään. Tällaisia yhdisteitä tai aineita ovat: ammoniakki, elohopea ja dioksiinit.

Lämpötilan nousu lisää myös vesien rehevöitymistä. Rehevöityneessä vesistössä planktonien perustuotanto kasvaa, mikä johtaa veden samenemiseen. Tällöin valon tunkeutuminen veteen vähenee ja hapenkulutus kasvaa. Erityisesti pohjan happitilannetta heikentää pohjaan vajoavan orgaanisen aineksen määrän kasvu. Vesistön muutoksen vaikutus on suuri myös kalojen varhaisissa kehitysvaiheissa, koska ne ovat herkkiä veden lämpötilan ja sameuden pienillekin muutoksille. Lisääntymisalueiden laajuus ja ympäristöolosuhteista riippuva lisääntymismenestys määrittävät kalakantojen koon.

Tärkeitä kalakantamuutoksia aiheuttavia tekijöitä ovat muutokset lämpötiloissa, rehevyydessä ja happamuudessa. **Jo muutaman asteen muutos lämpötiloissa vaikuttaa kalakantoihin kuten esimerkiksi taimeneen, siikaan, ja muikkuun.** Stora Enson Kemijärven vuonna 2008 lakkautetun tehtaan jälkeen siika, muikku ja kuha nousevat jo rautatiesillan yläpuoliseen Kemijokeen, aina Vuostimoon asti. **Purkupuutkien väärällä sijoituksella tuhotaan kalakantojen tilan myönteinen kehitys.** ”

BB Oy:n vastineen sivulla 7: ”**Tutkitut olosuhteet on kuvattu pääosin talviveden lämpötilassa...**”

Miten tämä seikka oikeuttaisi sen, että pieneen vesivolyymiin talvella saa tulla samaiset jätevesimäärät kuin muinakin vuodenaikoina – ja päästörajat silti saavutetaan? Talvilämpötila on vain yksi suure paljon merkittävämmän vesivolyymien sijasta.

Yhä edelleen on epäselvää, millaista prosessia, **millaisia laitteistoja** jne luvanhakijalla on tarkoitus käyttää ja silti PSAVI on antanut luvan laitokselle ja määrännyt jnkv tiukennuksia hakijalle. **Päästöt riippuvat ko. asioista.** *Silti luvanhakija vakuuttaa vastineessaan, että se ei näe estettä päästörajatiukennuksista huolimatta saavuttaa ko. rajoja.*

Weser- tapausta on käsitelty tarkoin muissa valituksissa ja vastaselityksissä.

I

Olemme vaatineet Vaasan hallinto-oikeutta kiireellisesti hylkäämään PSAVI:n myöntämän valmistelu- ja toiminnalaitusluvan. Pääöstä ei ole kuulunut. Samalla olemme vaatineet rakentamisluvan kumoamista normaalissa järjestyksessä.

II

Olemme vaatineet käsittelyn alusta lähtien, että PSAVI:n on vaadittava hyvin monelta osin täysin puutteellisen YVA:n täydentämistä, ks. liite. (Muistutus PSAVI:lle)

III

Olemme myös vaatineet kattavat lisäselvitykset koskien suunnitellun hankkeen kaikkia vaikutuksia - ja nyt ajankohtaisuutensa vuoksi myös koko Kemijoen valuma-alueen suunniteltujen hankkeiden ja jo olemassa olevien laitosten ja kaivosten haitallisia yhteisvaikutuksia. Yhdyskunta- ja maa- ja metsätalouden ym. haitalliset vaikutukset luonnollisesti kuuluu laskea mukaan.

Nämä kaikki vaikutukset kuuluu lupaviranomaisen ottaa huomioon, jolloin bulkkiselutehtaan ehdottomat rakentamisesteet konkretisoituvat.

Pohjois-Suomen AVI:han on myöntänyt ympäristö- ja vesitalouslupan nyt myös Soklin kaivoshankkeelle. Se on myöntänyt lähivuosina ko. luvan mm. Kevitsan kaivokselle ja myöhemmin sen laajennukselle, Kittilän kaivokselle jne. Uusia suunnitelmia tulee esille tämän tästä.

Kyseessä on siis hakemus ”ympäristö- ja vesitalouslupaa ja toiminnanaloittamislupaa” varten eli myös vesilain pykälää ja henkeä pitäisi noudattaa kaikissa hankkeissa, joilla on vesistövaikutuksia.

Kummastuttavasti tehtaan edellytyksiä vesi- ja metsäluonnon ym. kestävyys kannalta ei ole tarkoitukseen tutkia. ***Vastineessaan luvanhakija sanoo metsätaloudellisten kysymysten olevan poliittisia eivätkä kuulu tehdaslupa-asiaan.*** Eivätkö materiaalinsaanti ja -hankinta ole olennainen osa tehtaan toiminta- ja kannattavuusedellytyksistä?

Vuotoksen vesioikeusprosessissa lopulta tutkittiin, oliko hankkeella edellytyksiä – tai ehdottomia rakentamisesteitä. Lopputulemana saatiin KHO:n ehdoton kielteinen vuosikirjapäätös - jollaisen Suomen viranomaisilla kuuluu olla ohjenuorana käsitellessään selkeästi luonnolle ja vesistölle vahingollisten hankkeiden lupia.

Olemme vaatineet AVI:a palauttamaan hankkeen YVA:n puutteellisuuden takia ELY:yn, koska ilmeisesti juuri ELY on vastuullinen viranomainen esimerkiksi suunniteltujen valtaviin

lisähakkuiden tai valtaisan rekkaliikenteen vaikutuksia koskien. YVA:n täydentämistähän lukuisat muistuttajat vaativat. Peräämme viranomaisten vastuullisuutta Suomen metsien täystuhon ja vesistöjen lopullisen pilaamisen estämiseksi. Sokli-hankkeen katselmuksissa ilmeni, että Yara aikoo saada kaivoksen vaatiman energian hakkeella eli taa uusi valtaisa ”bioenergiailaitos” näille kairoille. Suorastaan absurdeja metsäntuhoamissuunnitelmia PSAVI:n myöntämällä luvilla.

Asianosaisiksi on hakija katsonut vain suunnitellun purkuputken läheisyydessä olevien kiinteistöjen omistajat. Viranomaisten tulkinta asianosaisuudesta on jäänyt edelleen epäselväksi. Ks. tarkat vaatimukset asianosaisasiassa aikaisemmissa asiakirjoissa.

Metsien hiilinielua tyypistävät valtavat hakkuut

Ympäristölupaprosessissa ei siis hämmästyttävästi tutkita edes niin oleellista asiaa kuin suunnitellun tehtaan materiaalihankintaa ja sen vaikutuksia vesistöihin, luonnonoloihin, asumisoloihin jne.

Me asianosaiset olemme painottaneet asian tärkeyttä koko maakuntamme elämälle: avohakkuiden suunnaton määrät lakialueita myöten? Paljonko siis Lapista eri alueilta on hakattu puuta ihan viime aikoina, ennen kuin yhtäkään puuta on mennyt suunniteltujen lisäselutehtaiden kitaan? Kuinka paljon on tältä alueelta kuljetettu muualle vuodessa, Kemiin, Ouluun ja etelämmäksi? Kuitupuuta, tukkeja? Mihin tarkoitukseen?

Toistamme vaatimuksemme ko. asian tutkimiseksi ja tuloksen julkaisemiseksi - ja hakatun puumäärän yhteenlaskemisen Lapin läänissä suhteuttaen sen sellu- ym. ”biohankkeiden” ja olemassa olevien tarvitsemaan puumäärään.

Metsä Group suunnittelee Kemiin uutta massiivista ”bio-tehdasta” eli sellutehdasta – ja pelkää metsävarojen osoittautuvan hyvin nopeasti riittämättömiksi. Eivätkö viranomaiset pelkää hakkuita Pohjois-Suomessa, joiden määräksi esimerkiksi Metsä Group arvioi yli 6 miljoonaa m³ oman hankkeensa osalta, BB Oy 2,9 miljoonaa m³, Kaidi 2,8 miljoonaa m³, Paltamo ja Kuopiokin lähellä susirajaa masiivisine suunnitelmineen ja jo toteutunut Äänekoski Keski-Suomessa? Nyt ajankohtaisena vielä Soklin aikomus tuottaa tarvitsemansa energia hakkeella eli Itä-Lapin tiukkasisille metsille suunnitellaan ihan muuta käyttöä kuin pitkäaikaiset hiiltä sitovat puujalosteet.

BB:n vastineen laatu:

Hakijan vastineessa vähätellään hakemuksen tapaan kaikkia esiintuotuja ja perusteltuja ongelmia. Luonnon kestävyys vaikuttamisesta ei ole sanaakaan, ei myöskään laajan tutkijajoukon kritiikistä liikahakkuista, ei kiinalaisen rahoituksen vaaroista yms. Juuri viime aikoina on ilmestynyt hyvin hälyttäviä tietoja siitä, minkä verran hakkuut ovat lisääntyneet Suomessa ja kuinka paljon odotettuakin suurempi merkitys hakkuilla on kasvihuonekaasujen lisääntymiseen, maaperän köyhtymiseen, vesistöjen vedenlaatuun ja vesitasapainoon ym. Suomalainen metsätalous malliksi maailmalle?

Jätevesien leviämistä Kemijärven lahtiin vähätellään raskaasti. Kuukausia kestävä alivirtaamatilanne Kemijärvessä on tyystin sivuutettu. Kalaston erinomaista nykytilaa ei edes mainita.

Jatkuvatoimisella eli vuokeittomenetelmällä sanoi hankkeen edustaja tuotetun liukosellua monessakin paikassa, mutta luvattuja referenssilistoja ei ole edelleenkään näkynyt.

Vastine s 8: ”Tällä hetkellä luvanhaltija on vasta kartoittamassa mahdollisia vaihtoehtoja ja lopullisen tehostetun järjestelmän valinta edellyttää suunnitellulle laitokselle sopivan tekniikan

löytymistä.”

Jopa prosessi on siis hämärän peitossa, kuten alun alkaenkin olemme muistuttaneet ja valittaneet. Silti PSAVI on luvat myöntänyt.

Ajankohtaista ja merkittävää Kemijoen kestokyvyn kannalta:

Sokli sai siis Pohjois-Suomen AVI:lta ympäristöluvan ja vesitalousluvan. Kyseessä on ulkomaisen toimijan lupahakemus. Töidenaloituslupaa ei sentään annettu.

Soklihankkeen katselmuksessa selvisi yllättäen, että kaivoksen energiahuolto aiotaan hoitaa hakkeella eli taas yksi iso ”bioenergialaitos” Lapin raukoille rajoille. Eikä tietystikään YVA:a ole siltä osin tehty.

Ympäristölupaprosessi ei näytä käytännön tasolla takaavan minkäänlaista suojaa vesistöillemme tai metsillemme tai millekään luonnon elementille. **Äärimmäisen konkreettinen todiste siitä, että kokonaisuutta ei arvioi mikään viranomaistaho.**

Hajalleen pitkin vesistöä myönnetään lupia rakentaa erilaisia hyvin saastuttavia ja luonnonoloja mullistavia laitoksia – eikä mikään taho edes harkitse esim. saasteiden yhteiskuorman arviointia. Mikään taho ei arvioi edes yhden hankkeen kokonaisvaikutuksia vesistöön ja luontoon. Onko lainsäätäjä oikeasti tarkoittanut tällaista lupakäsittelyä? Poliitikot eivät aivan ilmeisesti tiedä säätäneensä tällaisen mahdollistavia lakeja, vrt. hälinä ja huoli Talvivaaran tiimoilla.

VAATIMUS 1:

Hakijalle ei saa myöntää valmistelu- eikä toiminnanaloituslupaa. Ks. perusteet aiemmin.

VAATIMUS 2:

Vaadimme, että Vaasan HO hylkää lupahakemuksen.

Ko. hanke on yksinäänkin vesilain ehdottomien rakentamiskieltojen mukainen hanke. Se aiheuttaisi laajoja vahingollisia muutoksia vesiluonnossa (vedenlaatu, kalasto kaikkineen ym) ja ilmanlaadussa. Massiivinen materiaalihankinta aiheuttaisi erittäin laajaa tuhoa metsäluonnossa (vesistö- ja maaperä- sekä ilmapäästöt, eläimistön ja kasviston olot). Asumisolloissa tapahtuisi mullistava huononeminen em. lisäksi massiivisen kuljetusliikenteen aiheuttamien vaaratilanteiden, melun, päästöjen ja teiden kulumisen vuoksi. Rauha katoaisi tyystin eikä Lapin luonto enää loisi outoa taikaa.

Kyseisenlaiset ”bio”-hankkeet ovat suuri uhka ilmastonmuutoksen pahenemiseen, vrt. aiemmat asiakirjat asiantuntijalausuntoineen. Tätä vaikutusta ei PSAVI ole käsitellyt millään tavalla. Uudet jopa aikaisemmin hyvinkin metsän lisähakkuille myönteiset Luken (Luonnonvarakeskus) tutkimukset on nyt pyörretty päinvastaisiksi Luken omalta taholta.

Eikö sekään hetkauta lupaviranomaisia?

Ehdoton rakentamiskielto ja vesipuitedirektiivi (vesien hyvän tilan saavuttaminen, ei siis vesien huonontaminen!) koskevat niin voimakkaasti muutettua vesistöä kuin Yli-Kemin lähes luonnontilaista vesistöäkin kuten luonnollisesti myös Nuortin vesistöä.

VAATIMUS 3:

Jollei lupaa hylätä suoralta kädelta, vaadimme Vaasan hallinto-oikeutta palauttamaan asian PSAVI:in uutta käsittelyä varten hyvin puutteellisena.

1. YVA:n puutteiden korjaaminen: Tämän hankkeen ja Kemin alueelle suunniteltujen ”bio”-laitosten, Sokli- ym. kaivoshankkeiden ja jo olemassa olevien laitosten ja kaivosten **yhteisvaikutusten arviointi** Kemijoen vesiluontoon ja valuma-alueen luontoon Perämerelle Ruotsin aluevesille saakka **EU:n ja kotimaisen vesiensuojelulainsäädännön hengen mukaisesti**. Vesistön vedenlaatuun ja siis myös luokitukseen vaikuttaa kaikki toiminta valuma-alueella.

Vain tällä tavalla viranomainen tekee sille **lakien mukaan tarkoitettua tehtävää** pitää huolta isänmaasta, sen edusta ja rikkaasta luonnosta - jota ovat viime vuosina raiskanneet ylikansalliset suuryhtiöt aiheuttaen ympärisrökatastrofeja toisensa perään, valitettavasti ainakin poliittisten päätöksentekijöiden suosiollisella avustuksella.

2. Ruotsin viranomaisten kuuleminen puuttuu täysin. Se kuuluu asianosaisen viranomaisen riittävässä laajuudessa tehdä.

3. EU:lta pyydettävä ennakkopäätös ym. pohjalta.

Kemijärvellä 9.12.2019 (saatu lisääikaa vastaselitykselle)

Kunnioittaen

Helena Tiihonen
asianosainen
yleislääketieteen erikoislääkäri
Metsonpirtti-tilan 320-403-306-0 osaomistaja Kemijärven Kaisanlahden rannalla
Vuotoksen Voima Oy:n hallituksen puheenjohtaja
Lapin asukas

Hannaliisa Sutinen
asianosainen
Kiinteistön osaomistaja
kiinteistötunnus 320-403-0044-0015-5
Rantanen, Kemijärven rannalla

Taisto Imporanta
asianosainen
Tilanumerot:
320-403-0079-0034-3 ja
320-403-0266-0005-R

P.s. Haluamme toimittaa vielä ainakin lisäkuvia ja mahdollisesti muuta materiaalia myöhemmin.

Liite: Muistutus PSAVI:lle (HT)